

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.006.05.2023

**Pani
Elżbieta Szołucha**

ul. Augusta Fieldorfa 21/196
21-500 Biała Podlaska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienne zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.149.2023 z dnia 8 listopada 2023 r.
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli

Kontrola nr P/23/076 Pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Elżbieta Szolucha, ul. Augusta Fieldorfa 21/196, 21-500 Biała Podlaska (dalej: Ośrodek).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Elżbieta Szolucha – właścicielka Ośrodka (dalej: Właścicielka).
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja w ośrodkach pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 (do 19 czerwca), z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Edyta Kolano, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/49/2023 z dnia 8 marca 2023 r. (akta kontroli tom I str. 2-7)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Według danych uzyskanych z Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej: LOW NFZ lub Fundusz) w latach 2021-2023 w Ośrodku udzielono 3915 porad psychologicznych³. Bezpośrednio po przekazaniu informacji o rozpoczęciu kontroli NIK, Właścicielka zawiesiła w terminie od 10 marca do 26 kwietnia 2023 r. realizację umowy o udzielenie świadczeń w zakresie środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – 1 poziom referencyjny, a następnie w piśmie z dnia 22 kwietnia 2023 r. skierowanym do NFZ wskazała, że umowa wygasła. Z dniem 30 kwietnia 2023 r., umowa została rozwiązana przez Fundusz bez zachowania okresu wypowiedzenia. Powyższe uniemożliwiło weryfikację ww. danych dotyczących liczby porad oraz przeprowadzenie wszystkich zaplanowanych czynności, tj. analizy dokumentacji medycznej pacjentów, oględzin warunków lokalowych i wyposażenia Ośrodka oraz ustalenia czy pomoc udzielana dzieciom, młodzieży, ich rodzicom i nauczycielom była łatwo dostępna, zgodna z rzeczywistym zapotrzebowaniem i kompleksowa. Przeprowadzone czynności kontrolne dotyczyły realizacji pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży w zakresie stanu zatrudnienia specjalistów o wymaganych przez LOW NFZ kwalifikacjach. W wyniku tych czynności NIK negatywnie ocenia wykazywanie – jako potencjał Ośrodka – personelu, który nigdy nie świadczył usług w Ośrodku lub już ich nie udzielał.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego⁴

OBSZAR

Realizacja przez ośrodki pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Informacja przedłożona kontrolerowi NIK 24 marca 2023 r.

⁴ Stan faktyczny przedstawiono na podstawie ograniczonego materiału dowodowego, tj. dokumentacji i wyjaśnień przedłożonych przez Właścicielkę, informacji oraz dokumentów od jednostek niekontrolowanych oraz wyjaśnień i zeznań osób, które wykonywały pracę w Ośrodku.

1. Na podstawie umowy⁵ wraz z aneksami zawartej z LOW NFZ, Ośrodek, od 1 lutego 2021 r. do 31 sierpnia 2023 r. zobowiązał się do udzielania świadczeń w zakresie środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziom referencyjny⁶. W piśmie z dnia 22 kwietnia 2023 r. skierowanym do LOW NFZ Właścicielka Ośrodka wskazała, że umowa wygasła z powodu braku współpracy ze strony NFZ. Fundusz, z dniem 30 kwietnia 2023 r., bez zachowania okresu wypowiedzenia, rozwiązał powyższą umowę. Zgodnie z treścią tej umowy świadczenia powinny być udzielane w Białej Podlaskiej w Poradni psychologicznej dla dzieci i młodzieży przy ul. Brzeskiej 32, a od 14 września 2022 r. – przy ul. Witolda Pileckiego 32/3. Z zeznań złożonych podczas kontroli NIK przez troje byłych pracowników Ośrodka wynika, że świadczenia były udzielane także w Białej Podlaskiej przy ul. Moniuszki 35/1, co nie zostało zgłoszone do LOW NFZ.

(akta kontroli tom I str. 40-105, 222-224, 498, tom II str. 2-78, tom III str. 191-205, 232-237, 268-275)

Po zawiadomieniu przez NIK w dniu 9 marca 2023 r. o zamiarze rozpoczęcia w dniu następnym kontroli, Właścicielka dokonała w LOW NFZ zawieszenia realizacji umowy w okresie od 10 marca do 26 kwietnia 2023 r. Pomimo żądań kontrolera NIK o przedłożenie dokumentacji niezbędnej do ustalenia stanu faktycznego, Właścicielka nie przedkładała dokumentów, które przedstawiałyby pełną wartość dowodową, np. w przedłożonych w dniu 30 maja 2023 r. w załącznikach do umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartej z LOW NFZ (żądanych w pismach z 14 marca, 23 marca i 11 kwietnia 2023 r.) zanonimizowano nazwiska personelu, podobnie w przekazanych 9 maja 2023 r. dokumentach potwierdzających kwalifikacje osób udzielających świadczeń. Dokumenty wskazane w ww. pismach zasadniczo stanowić powinny podstawę działalności podmiotu kontrolowanego (m.in. umowa z LOW NFZ wraz z załącznikami, wartości zakontraktowanych i wykonanych świadczeń, regulamin organizacyjny, procedury współpracy, rejestr pacjentów).

(akta kontroli tom I str. 12-36, 40-498, tom III str. 62-179, 382-404)

Według załącznika nr 2 do umowy z LOW NFZ Harmonogram - zasoby, od 1 lutego do 30 kwietnia 2021 r. Ośrodek zobowiązał się do udzielania świadczeń przez pięć dni w tygodniu, tj. w:

- poniedziałki, w godzinach od 8.00 do 20.00,
- wtorki od 10.00 do 20.00,
- środy, czwartki i piątki od 11.00 do 20.00.

Od 1 maja do 31 sierpnia 2021 r. przez sześć dni w tygodniu, tj. w:

- poniedziałki w godzinach od 8.00 do 20.00,
- wtorki od 10.00 do 20.00,
- środy od 11.00 do 20.00,
- czwartki i piątki od 8.00 do 20.00,
- soboty od 8.00 do 13.00.

Od 1 do 31 sierpnia 2021 r. przez sześć dni w tygodniu, tj. w:

- poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki w godzinach od 8.00 do 20.00,
- soboty od 8.00 do 13.00.

⁵ Nr 03-00-07294-21-01/03-21-04-07294-01 zawartej 29 stycznia 2021 r., dalej umowa z LOW NFZ.

⁶ Z wyłączeniem zawieszenia realizacji umowy z LOW NFZ od 14 czerwca do 14 września 2022 r. i od 10 marca do 26 kwietnia 2023 r.

Od 1 września 2021 r. do 9 marca 2023 r., z wyłączeniem przerwy w udzielaniu świadczeń (od 14 czerwca do 14 września 2022 r.) zgłoszonych przez Właścicielkę, przez siedem dni w tygodniu, tj. w:

- poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki i soboty w godzinach od 8.00 do 20.00,
- niedziele od 8.00 do 16.00.

(akta kontroli tom I str. 40-105, tom II str. 2-78, tom III str. 62-91)

Zgodnie z księgą rejestrową⁷ w Ośrodku funkcjonowała jedna komórka organizacyjna, tj. Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży⁸ (dalej: Poradnia). Przedłożony jako regulamin organizacyjny Poradni, Regulamin przyjęć w Poradni psychologicznej dla dzieci i młodzieży nie zawierał elementów wymienionych w art. 24 ust. 1 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁹, tj.: nazwy podmiotu, struktury organizacyjnej zakładu leczniczego, miejsca udzielania świadczeń zdrowotnych, przebiegu procesu udzielania świadczeń zdrowotnych, organizacji i zadań poszczególnych jednostek lub komórek organizacyjnych zakładu leczniczego oraz warunków współdziałania tych jednostek lub komórek dla zapewnienia sprawnego i efektywnego funkcjonowania podmiotu pod względem diagnostyczno-leczniczym, pielęgnacyjnym, rehabilitacyjnym i administracyjno-gospodarczym, warunków współdziałania z innymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w zakresie zapewnienia prawidłowości diagnostyki, leczenia, pielęgnacji i rehabilitacji pacjentów oraz ciągłości przebiegu procesu udzielania świadczeń zdrowotnych, wysokości opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej ustalonej w sposób określony w art. 28 ust. 4 ustawy o prawach pacjenta, sposobu kierowania jednostkami lub komórkami organizacyjnymi zakładu leczniczego.

W umowie z LOW NFZ nie wskazywano obszaru działania Ośrodka, a pacjenci – zgodnie z założeniami reformy psychiatrii dzieci i młodzieży mogli korzystać z oferty Ośrodka bez skierowania lekarskiego.

(akta kontroli tom I str. 4-7, 12-36, tom III str. 157)

Jak wyjaśniła Właścicielka, prowadzona kampania informacyjna na temat działalności Ośrodka polegała m.in. na rozkolportowaniu plakatów w szkołach, bibliotekach oraz w placówkach medycznych. Przy wjeździe do Białej Podlaskiej (przy ul. Łomaskiej) powieszono baner. Na stronie Facebook Poradni umieszczano artykuły na temat psychologii dziecka. Na początku działalności pojawiała się także ogłoszenie w lokalnej gazecie oraz reklamy udostępniane na grupach „Mamy Biała Podlaska”, „Ogłoszenia Biała Podlaska”.

(akta kontroli tom I str. 125-128, 132-154)

Z zestawienia sporządzonego przez Właścicielkę na potrzeby kontroli NIK wynika, że w Ośrodku zatrudniano:

- a) na dzień 31 grudnia 2021 r.: – pięciu psychoterapeutów (w wymiarze 2,15 etatu), trzech psychologów (2,45 etatu) i trzech terapeutów (2 etatów);
- b) na dzień 31 grudnia 2022 r.: – czterech psychoterapeutów (w wymiarze 2,45 etatu), jednego psychologa klinicznego (1 etatu) i dwóch terapeutów środowiskowych (1,26 etatu);
- c) na dzień 31 marca 2023 r.: – jednego psychoterapeutę (w wymiarze 0,5 etatu), jednego terapeuty środowiskowego (1 etatu), trzech psychologów (0,98 etatu) i jednego psychologa klinicznego (1 etatu).

(akta kontroli tom I str. 110-122)

⁷ Nr 000000227079.

⁸ Z uwagi na brak możliwości prowadzenia czynności kontrolnych w miejscu udzielania świadczeń, kontroler NIK nie mógł ustalić faktycznej struktury Ośrodka.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 991, ze zm.

Według danych przedłożonych przez LOW NFZ Ośrodek wykazywał:

- a) na dzień 31 grudnia 2021 r.: – pięciu psychoterapeutów (łącznie, tygodniowy czas pracy wynosił 85 godzin), czterech psychologów (48 godzin i 30 minut), dwóch psychologów klinicznych (61 godzin) i dwóch terapeutów środowiskowych (39 godzin);
- b) na dzień 31 grudnia 2022 r.: – czterech psychoterapeutów (łącznie tygodniowy czas pracy wynosił 86 godzin i 15 minut), jednego psychologa klinicznego (40 godzin), jednego terapeuty środowiskowego (45 godzin);
- c) na dzień 24 marca 2023 r. (31 marca 2023 r.¹⁰): – jednego psychoterapeuty (łącznie, tygodniowy czas pracy wynosił 20 godzin), jednego terapeuty środowiskowego (45 godzin i 10 minut), trzech psychologów (38 godzin) i jednego psychologa klinicznego (38 godzin).

(akta kontroli tom II str. 503)

Pomimo, że w Harmonogramie – zasoby Właścicielka wykazywała dostępność personelu o wymaganych kwalifikacjach, to w toku prowadzonych czynności kontrolnych NIK ustalono, że pięć osób wskazanych w powyższym harmonogramie nigdy nie udzielało świadczeń w Ośrodku. Ustalono także, że pomimo, że pięć innych osób zaprzestało udzielania świadczeń w Poradni, to Właścicielka dalej wykazywała ich w LOW NFZ w swoim potencjale wykonawczym. Zatem, ustalony w toku kontroli NIK zadeklarowany przez Ośrodek stan zatrudnienia personelu wynosił:

- a) na dzień 31 grudnia 2021 r.: – dwóch psychoterapeutów (łącznie, tygodniowy czas pracy wynosił 33 godziny), jeden psycholog (8 godzin) i dwóch psychologów klinicznych (61 godzin). Na dzień 31 grudnia 2021 r. Ośrodek nie zatrudniał terapeuty środowiskowego;
- b) na dzień 31 grudnia 2022 r.: – jeden psycholog kliniczny (łącznie, tygodniowy czas pracy wynosił 40 godzin) i jeden terapeuta środowiskowy (45 godzin). Na dzień 31 grudnia 2022 r. Ośrodek nie zatrudniał psychoterapeuty;
- c) na dzień 31 marca 2023 r.: – jeden terapeuta środowiskowy (łącznie, tygodniowy czas pracy wynosił 45 godzin i 10 minut), trzech psychologów (38 godzin) i jeden psycholog kliniczny. Wśród zadeklarowanego personelu nie było psychoterapeuty.

Ośrodek, według stanu na 31 grudnia 2021 r., 31 grudnia 2022 r. i 31 marca 2023 r. nie zatrudniał personelu wymaganego dla Ośrodka środowiskowej opieki psychologicznej o psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży I poziom referencyjny wskazanego w załączniku nr 8 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień¹¹.

(akta kontroli tom II str. 6-78, 503, tom III str. 62-91, 191-213, 228-231, 255-258, 262-267)

3.1. Według danych LOW NFZ, na koniec 2021 r. i 2022 r. pacjenci byli przyjmowani na bieżąco – Ośrodek raportował zerowe listy pacjentów oczekujących. Właścicielka nie przedłożyła, żadanego przez kontrolera NIK¹², rejestru pacjentów oczekujących na przyjęcie.

(akta kontroli tom I str. 12-36, 40-41, tom II str. 503)

3.2. Według zestawienia sporządzonego przez Właścicielkę na potrzeby kontroli NIK (niezweryfikowanego przez kontrolera NIK z uwagi na zawieszenie¹³

¹⁰ W wyniku zgłoszonej przez Właścicielkę do LOW NFZ przerwy w realizacji umowy (w okresie od dnia 10 do dnia 31 marca 2023 r.) stan potencjału wykonawczego w okresie od dnia 24 marca 2023 r. do dnia 31 marca 2023 r. nie mógł ulec zmianie.

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1285, ze zm., dalej: rozporządzenie MZ.

¹² Pismem z 14 marca 2023 r.

¹³ Tj. dzień po poinformowaniu Właścicielki o planowanym rozpoczęciu kontroli NIK.

od 10 marca 2023 r. udzielania świadczeń przez Ośrodek, rozwiązanie¹⁴ z dniem 30 kwietnia 2023 r. umowy przez LOW NFZ oraz brak możliwości prowadzenia czynności kontrolnych w miejscu udzielania świadczeń):

- w 2021 r. udzielono 2072 porady (w tym: 251 pacjentom, którzy zgłosili się po raz pierwszy) – 1185 kobietom (57,2%) i 887 mężczyznom (42,8%),
- w 2022 r. udzielono 2022 porady (w tym 187 pacjentom, którzy zgłosili się po raz pierwszy) - 1171 kobietom (57,9%) i 851 mężczyznom (42,1%),
- w 2023 r. (do 30 kwietnia) udzielono 203 porady (w tym 29 po raz pierwszy) - 137 kobietom (67,5%) i 66 mężczyznom (32,5%).

Zgodnie informacjami uzyskanymi przez kontrolera NIK z LOW NFZ¹⁵ w 2021 r. w Ośrodku udzielono 1960 porad 571 pacjentom, w tym 237 zgłosiło się po raz pierwszy, w 2022 r. – 1669 porad 653 pacjentom, w tym 172 zgłosiło się po raz pierwszy, a w 2023 r. (do 30 kwietnia) – 286 porad 118 pacjentom, w tym 47 zgłosiło się po raz pierwszy.

Struktura wiekowa pacjentów¹⁶ przedstawiała się następująco:

- w 2021 r.: do 5 lat – 117 dziewczynek i 69 chłopców, 6-9 lat odpowiednio 277 i 349, 10-12 lat - 217 i 291, 13-15 lat – 323 i 124, 16-18 lat – 245 i 49, powyżej 18 lat – sześć i pięć;
- w 2022 r.: do 5 lat – 68 dziewczynek i 73 chłopców, 6-9 lat odpowiednio 125 i 339, 10-12 lat- 216 i 243, 13-15 lat – 434 i 161, 16-18 lat – 328 i 35. Nie przyjęto pacjentów powyżej 18 lat;
- w 2023 r. (do 30 kwietnia): do 5 lat – pięć dziewczynek i pięciu chłopców, 6-9 lat odpowiednio 18 i 21, 10-12 lat- 32 i 13, 13-15 lat – 49 i 17, 16-18 lat – 33 i 10. W 2023 r. (do 30 kwietnia) w Ośrodku nie przyjmowano pacjentów powyżej 18 lat.

Najczęściej diagnozowane grupy schorzeń¹⁷ dotyczyły m.in.: obserwacji medycznej i oceny przypadków podejrzanych o chorobę lub stany podobne (Z03), mieszanych zaburzeń zachowania i emocji (F92), zaburzeń emocjonalnych rozpoczynających się zwykle w dzieciństwie (F93) czy zaburzeń zachowania (F91).

(akta kontroli tom I str. 110-122, tom II str. 503)

3.3. Właścicielka w złożonym wyjaśnieniu podała, że nie występowały przypadki odmowy przyjęć pacjentów.

(akta kontroli tom I str. 12-36, 125-132, tom II str. 503)

3.4. Zgodnie z wymogami określonymi w załączniku nr 8¹⁸ rozporządzenia MZ w Ośrodku opracowano Zasady diagnostyki i leczenia, jednak przedłożony przez Właścicielkę dokument nie zawierał terminu jego wdrożenia oraz daty opracowania. W Zasadach diagnostyki i leczenia wskazano formy pomocy udzielanej pacjentom, tj.: porada psychologiczna diagnostyczna, porada psychologiczna, sesja psychoterapii indywidualnej, sesja psychoterapii rodzinnej, sesja psychoterapii grupowej, sesja wsparcia psychospołecznego, wizyta - porada domowa lub środowiskowa, wizyta osoby prowadzącej terapię środowiskową.

Właścicielka nie wskazała terminu opracowania i wdrożenia Zasad diagnostyki i leczenia.

¹⁴ Na podstawie § 35 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1194) w przypadku nieusunięcia przeszkody w wyznaczonym terminie lub niemożności jej usunięcia Prezes Funduszu albo dyrektor oddziału wojewódzkiego Funduszu, z którym świadczeniodawca zawarł umowę, może rozwiązać umowę w całości albo w części, w której nie może być realizowana, bez zachowania okresu wypowiedzenia.

¹⁵ Otrzymanych 24 marca 2023 r.

¹⁶ Według zestawienia sporządzonego przez Właścicielkę na potrzeby kontroli NIK.

¹⁷ Według danych LOW NFZ.

¹⁸ Lp. 2 kolumna nr 3 ust 3 pkt 6.

(akta kontroli tom I str. 106-122, 125-131)

Według danych uzyskanych w związku z realizacją niniejszej kontroli z LOW NFZ:

- w 2021 r. w Ośrodku udzielono: 492 porady psychologiczne diagnostyczne (222 pacjentom), 761 porad psychologicznych (137), 332 sesje psychoterapii indywidualnej (63), 349 sesji wsparcia psychospołecznego (125), 26 wizyty - porady domowe lub środowiskowe (24). Nie udzielano świadczeń z zakresu: sesji psychoterapii rodzinnej, sesji psychoterapii grupowej oraz wizyt osoby prowadzącej terapię środowiskową;
- w 2022 r. udzielono: 382 porady psychologiczne diagnostyczne (203 pacjentom), 929 porad psychologicznych (280), 145 sesji psychoterapii indywidualnej (37), 208 sesji wsparcia psychospołecznego (131), dwa konsylia świadczeniobiorcy na I poziomie referencyjnym (dwoje). Nie udzielano świadczeń z zakresu: sesji psychoterapii rodzinnej, sesji psychoterapii grupowej, wizyt - porad domowych lub środowiskowych oraz wizyt osoby prowadzącej terapię środowiskową;
- w 2023 r. do 24 marca (do 30 kwietnia¹⁹) udzielono: 93 porady psychologiczne diagnostyczne (55 pacjentom), 193 porady psychologiczne (63). Nie udzielano świadczeń z zakresu: sesji psychoterapii indywidualnej; sesji psychoterapii rodzinnej; sesji psychoterapii grupowej; sesji wsparcia psychospołecznego; wizyt, porad domowych lub środowiskowych; wizyt osoby prowadzącej terapię środowiskową.

(akta kontroli tom II str. 503)

3.5. Z uwagi na zawieszenie²⁰ od 10 marca 2023 r. udzielania świadczeń przez Ośrodek, rozwiązanie²¹ z dniem 30 kwietnia 2023 r. umowy przez LOW NFZ oraz brak możliwości prowadzenia czynności kontrolnych w miejscu udzielania świadczeń, nie zbadano dokumentacji medycznej pacjentów Ośrodka.

Z zeznania Właścicielki wynika, że po rozwiązaniu umowy z LOW NFZ, dokumentacja medyczna przechowywana jest w miejscu, gdzie była zarejestrowana działalność gospodarcza Właścicielki w zamkniętym pomieszczeniu, do którego nikt nie ma dostępu²², a klucze do pomieszczenia posiada jedynie ona. Jeden z przesłuchiwanych w toku kontroli świadków zeznał jednak²³, że podczas funkcjonowania Poradni, dokumentacja medyczna była przechowywana w otwartym regale znajdującym się na korytarzu w Poradni przy ul. Moniuszki w Białej Podlaskiej. Właścicielka nie udzieliła wyjaśnień na pytanie kontrolera NIK dotyczące dostępu pacjentów do dokumentacji medycznej sporządzonej w związku z korzystaniem przez nich ze świadczeń Ośrodka.

(akta kontroli tom I str. 123-124, 222-224, tom III str. 184-190, 201-205, 268-275, 343-347, 380-404)

3.6. W odpowiedzi na żądanie przedstawienia dokumentów dotyczących zapewnienia przez Ośrodek superwizji Właścicielka przedłożyła²⁴ łącznie sześć faktur²⁵ za przeprowadzone superwizje, zeznała również, że odbywały się one raz

¹⁹ W wyniku zgłoszonej przez Właścicielkę do LOW NFZ przerwy w realizacji umowy (w okresie od dnia 10 marca 2023 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r.) ilość udzielonych porad od dnia 24 marca 2023 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r. nie mogła ulec zmianie.

²⁰ Tj. dzień po poinformowaniu Właścicielki o planowanym rozpoczęciu kontroli NIK.

²¹ Na podstawie § 35 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1194) w przypadku nieusunięcia przeszkody w wyznaczonym terminie lub niemożności jej usunięcia Prezes Funduszu albo dyrektor oddziału wojewódzkiego Funduszu, z którym świadczeniodawca zawarł umowę, może rozwiązać umowę w całości albo w części, w której nie może być realizowana, bez zachowania okresu wypowiedzenia.

²² Pod adresem prowadzenia działalności gospodarczej przez Właścicielkę.

²³ 31 maja 2023 r.

²⁴ 20 marca i 22 czerwca 2023 r.

²⁵ Faktury nr: 1/2022 z 12 stycznia 2022 r., 34/2022 z 28 lutego 2022 r., 73/2022 z 25 kwietnia 2022 r. oraz 06/02/2023 z 3 lutego 2023 r., 48/12/2022 z 30 grudnia 2022 r. i 05/03/2023 z 3 marca 2023 r.

w miesiącu, a na żądanie kontrolera NIK, złożono²⁶ przykładowe faktury oraz że ostatnia z nich odbyła się około połowy kwietnia 2023 r.

Według dwóch osób przesłuchanych²⁷ w charakterze świadka, Ośrodek zapewnił superwizję w okresie od stycznia do czerwca 2022 r.²⁸, natomiast jeden ze świadków zeznał²⁹, że Ośrodek nie zapewnił superwizji.

Właścicielka nie udzieliła odpowiedzi na pytanie dotyczące niezapewnienia wymaganych superwizji dla osób udzielających świadczeń w Poradni.

(akta kontroli tom I str. 40-105, 471-498, tom III str. 184-205, 380-381)

4. Zgodnie z załącznikiem nr 8³⁰ do rozporządzenia MZ, świadczeniodawca w okresie do sześciu miesięcy od dnia zawarcia umowy z NFZ o udzielania świadczeń w ramach I poziomu referencyjnego opracowuje i wdraża procedurę współpracy z innymi świadczeniodawcami i podmiotami.

Przedłożona przez Właścicielkę Procedura współpracy nie zawierała daty opracowania i wdrożenia w Ośrodku. Zgodnie z jej zapisami, należało podjąć współpracę ze świadczeniodawcami z tego samego lub innego poziomu referencyjnego w ramach koordynacji udzielanych świadczeń lub kontynuacji leczenia. Do zadań Ośrodka – zgodnie z Procedurą należało koordynowanie udzielania świadczeń z zespołem podstawowej opieki zdrowotnej, psychiatrami dziecięcymi, kadrą psychologiczno-pedagogiczną w szkołach, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w szczególności z nauczycielami, specjalistami psychologami i pedagogami a także asystentami i pracownikami socjalnymi w podmiotach pomocy społecznej oraz kuratorską służbą sądową.

Właścicielka wyjaśniła, że Ośrodek współpracował ze szkołami na terenie Białej Podlaskiej, a w sytuacji konieczności przeprowadzenia dodatkowych diagnoz kierowano podopiecznych do poradni psychologiczno-pedagogicznej i powiatowej.

(akta kontroli tom I str. 106-122, 40-105)

Z przedłożonego kontrolerowi jednego porozumienia o współpracy³¹ pomiędzy placówką systemu oświaty a podmiotem leczniczym wynika, że zostało ono zawarte w celu umożliwienia uczniom uczęszczającym do Szkoły, ich rodzinom (opiekunom prawnym) oraz pracownikom, korzystania z usług świadczonych przez podmiot leczniczy. Współpraca dotyczyła m.in. prowadzenia lub współprowadzenia zajęć oraz warsztatów z zakresu ochrony zdrowia psychicznego zgodnie z potrzebami uczniów, rodziców (opiekunów prawnych) i pracowników, konsultacji dla pracowników, prowadzenia lub współprowadzenia warsztatów umiejętności społecznych, w tym interdyscyplinarnych, w zakresach wskazanych przez Szkołę, wsparcia Szkoły w rozwiązywaniu trudności uczniów z obszaru zdrowia psychicznego, czy współpracy w procesie diagnostycznym uczniów pozostających pod opieką Poradni.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w wypadku zaistnienia potrzeby diagnozy lub konsultacji, pracownicy udostępniali kontakt to Poradni. W okresie obowiązywania porozumienia, umieszczona także na tablicy kontakt do Poradni. Pedagog kontaktował się z Właścicielką, a rozmowy dotyczyły podjęcia i form współpracy oraz zaplanowania zajęć warsztatowych dla uczniów oraz pedagogizacji rodziców uczniów. W okresie obowiązywania porozumienia nie udało się zrealizować planowanych wspólnie zajęć.

²⁶ 20 marca 2023 r.

²⁷ 29 maja 2023 r.

²⁸ Zatrudnionych od 9 marca 2021 r. do 18 czerwca 2022 r. oraz od lipca 2021 r. (świadek nie wskazał daty) do 29 maja 2022 r.

²⁹ 31 maja 2023 r.

³⁰ Lp. 2 kolumna nr 3 ust 3 pkt 5.

³¹ Zawartego 14 czerwca 2021 r. z Zespołem Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. W. Witosa w Leśnej Podlaskiej (dalej: Szkoła). Obowiązywało do 31 grudnia 2021 r.

(akta kontroli tom I str. 37-39)

5. Wartość zakontraktowanych³² świadczeń na 2021 r. (od 1 lutego) wyniosła 507 351 zł – wykonanych 219 636,74 zł, na 2022 r. – odpowiednio 745 411,36 zł i 459 772,49 zł i na 2023 r. (umowa z LOW NFZ została zawarta do 31 sierpnia) – 560 413,92 zł i 76 141,01 zł³³.

Właścicielka wyjaśniła, że przyczyną niskiego wykonania kontraktu, tj. punktów rozliczeniowych w 2022 r. może być fakt, że nie wszystkie usługi zostały wpisane do systemu informatycznego w okresie zgłaszanych przerw (zawieszek). Ośrodek musiał przeprowadzić procedurę zmiany lokalu i wówczas NFZ zaproponował zgłoszenie „zawieszenia działalności” jednak w tym okresie przyjmowano pacjentów nie wpisując ich do systemu komputerowego.

Właścicielka wyjaśniła, że w Ośrodku nie analizowano jednostkowych kosztów udzielanych świadczeń zdrowotnych. Pomimo pytania kontrolera NIK nie wskazała, czy kwoty na finansowanie świadczeń w ramach umowy z LOW NFZ pokrywały koszty ich udzielania.

(akta kontroli tom I str. 12-13, 40-41, 106-122, 125-131, 222-224, tom II str. 503, tom III str. 380-381)

NFZ przeprowadził od 13 czerwca do 12 lipca 2022 r. kontrolę prawidłowości realizacji umowy z LOW NFZ i stwierdził, że świadczeniodawca nie udzielał świadczeń w miejscu wskazanym w umowie³⁴, co było niezgodne z harmonogramem oraz planem rzeczowo-finansowym. Negatywnie ocenił realizację umowy z LOW NFZ i w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożył na Ośrodek karę umowną w wysokości 6781,70 zł³⁵. Złożone przez Właścicielkę zastrzeżenia zostały przez Prezesa NFZ oddalone.

Fundusz rozliczył ryczałt, za okres od 1 lutego do 31 grudnia 2021 r. i za niezrealizowane świadczenia obciążył Ośrodek kwotą³⁶ w wysokości 287 720,25 zł, która została zwrócona przez Właścicielkę. Następnie Ośrodek przekazał do LOW NFZ rachunki korygujące za 2021 r. dotyczące rozliczenia nadpłaconego ryczałtu na łączną kwotę 287 720,26 zł i notą księgową Nr 23/2023 NFZ uznał kwotę jako nadpłatę ryczałtu.

Ponadto, 3 kwietnia 2023 r. (korekta kwoty nastąpiła 6 kwietnia 2023 r.) Fundusz wystąpił do Właścicielki o zwrot nienależnie przekazanych środków finansowych w wysokości 80 818,69 tytułem niezasadnie pobranego ryczałtu w okresie od 13 czerwca do 14 września 2022 r. oraz 2857,35 zł – niezasadnie sprawozdanych i rozliczonych świadczeń od 13 czerwca do 14 września 2022 r.³⁷

W związku ze zgłoszoną przerwą w udzielaniu świadczeń od 1 do 26 kwietnia 2023 r. Fundusz, notą księgową Nr 131/2023 z 29 maja 2023 r., obciążył Ośrodek kwotą 23 623,55 zł. Zgodnie z ww. notą należność miała zostać potrącona z rachunku nr 12/2023/RU z dnia 30 kwietnia 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 155-221, tom II str. 344-413, tom III str. 273-379)

Z uwagi na nieprzewodzenie przez Właścicielkę kontrolowanej działalności od dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych NIK (zawieszenie wykonywania działalności od 10 marca do 26 kwietnia 2023 r., a następnie z dniem 30 kwietnia 2023 r. rozwiązanie umowy z LOW NFZ), kontroler NIK nie przeprowadził oględzin warunków lokalowych i wyposażenia Ośrodka.

³² Od 1 lutego 2021 r. świadczenia rozliczano ryczałtem miesięcznym, zgodnie z Aneksami do umowy z LOW NFZ z 31 marca 2022 r. – ryczałtem miesięcznym oraz punktami rozliczeniowymi.

³³ Według Właścicielki wartość wykonanych świadczeń w 2023 r. dotyczy dwóch miesięcy, tj. stycznia i lutego.

³⁴ Obowiązującej od 1 lutego 2021 r.

³⁵ Kwota została wpłacona przez Właścicielkę.

³⁶ Nota księgową Nr 197/2022 z 1 lipca 2022 r.

³⁷ NIK nie posiada informacji o zwrocie przez Właścicielkę do LOW NFZ 80 818,69 zł i 2857,35 zł.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Ośrodka w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wykazywanie w Harmonogramie – zasoby³⁸ stanowiącym integralny załącznik do umowy z LOW NFZ pięciu osób, które nigdy nie udzielały świadczeń w Ośrodku³⁹ oraz pięciu osób, które w czasie jego obowiązywania nie udzielały już świadczeń w Ośrodku⁴⁰ co stanowiło naruszenie § 2 ust 8 umowy z LOW NFZ, według którego świadczeniodawca zobowiązany był na bieżąco aktualizować dane o swoim potencjale wykonawczym przeznaczonym do realizacji umowy, przez który rozumie się zasoby będące w dyspozycji świadczeniodawcy służące wykonywaniu świadczeń opieki zdrowotnej, w szczególności osoby udzielające tych świadczeń i sprzęt.

Właścicielka nie odniosła się do pytania kontrolera NIK o powody zgłaszania do NFZ personelu, który już nie udzielał świadczeń w Ośrodku i nie udzieliła odpowiedzi na pytanie, dlaczego zgłaszała w LOW NFZ personel, który nigdy nie świadczył usług w Poradni.

Wykazanie w przekazanym do LOW NFZ Harmonogramie-zasoby ustalonej przez kontrolera NIK liczby specjalistów udzielających świadczeń w Ośrodku skutkowałoby niespełnieniem warunków wymaganych do realizacji świadczeń określonych załączniku nr 8 do rozporządzenia MZ.

(akta kontroli tom II str. 6-78, 503, tom III str. 62-91, 201-213, 228-231, 255-258, 262-267, 380-381)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków.
Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli

Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 28 lipca 2023 r.

Kontroler:
Edyta Kolano
Główny specjalista kontroli
państwowej

/ - /

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

/ - /

³⁸ Stan na 31 grudnia 2021 r. i 31 grudnia 2022 r.

³⁹ Umowa z LOW NFZ, aneksy z: 5 października 2021 r., 6 października 2022 r. oraz 21 marca 2023 r.

⁴⁰ Aneks do umowy z LOW NFZ z: 5 października 2021 r., 6 października 2022 r. oraz 21 marca 2023 r.

.....
Podpis

.....
Podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:
Edward Szempruch – p.o. Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie

p.o. DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

.....
Edward Szempruch

